

OBSAH

OBEČNÁ MIKROBIOLOGIE 1

- 1.1 TAXONOMIE A NOMENKLATURA 2**
  - Binomická nomenklatura a pravidla v jejím zápisu 3
  - Subtypizace bakterií 4
- 1.2 OBEČNÁ CHARAKTERISTIKA BAKTERIÍ 5**
  - 1.2.1 Morfologie bakterií 5**
    - Prokaryota 5
    - Bakteriální buňka 5
    - Tvary bakterií 6
    - Uspořádání bakterií 6
    - Intracytoplazmatické struktury 6
    - Obaly a povrchové struktury 7
    - Spory a sporulace bakterií 9
  - 1.2.2 Množení a růst bakterií 10**
    - Bakteriální buněčný cyklus 10
    - Růst bakterií v biofilmu 11
  - 1.2.3 Metabolismus bakterií 12**
    - Energetický metabolismus bakterií 12
    - Rozdělení bakterií podle vztahu k atmosféře 12
  - 1.2.4 Faktory virulence/patogenity 13**
    - Invazivita 14
    - Toxicita 16
    - Imunitně podmíněné faktory 18
  - 1.2.5 Bakteriální genetik 19**
    - Genetická informace bakterií 19
    - Genetické procesy 20
    - Plasticita bakteriálního genomu 21
- 1.3 OBEČNÁ CHARAKTERISTIKA VIRŮ 25**
  - 1.3.1 Obecná virologie 25**
  - 1.3.2 Struktura, rozdělení a replikace virů 25**
    - Struktura virů 25
    - Rozdělení virů 27
    - Replikace virů 27
    - Genetika virů 29
  - 1.3.3 Patogeneze virových infekcí 30**
    - Cytopatogeneze 30
    - Virová infekce organismu 32
    - Epidemiologie virových infekcí 33
- 1.4 OBEČNÁ CHARAKTERISTIKA MIKROMYCET 34**
  - 1.4.1 Morfologie a vlastnosti 34**
  - 1.4.2 Rozmnožování 34**
  - 1.4.3 Kultivační a biochemické vlastnosti 35**
  - 1.4.4 Patogenita 35**
    - Podmínky vzniku infekce 35
    - Způsob přenosu 35
    - Mechanismus patogeneze 36
  - 1.4.5 Mykotoxiny 36**

1.5 OBECNÁ PARAZITOLOGIE 38**1.5.1 Klasifikace 38****1.5.2 Charakteristika skupin parazitů 39**

Protozoa (prvoci) 39

Helminti 42

Arthropoda (členovci) 44

1.6 VZTAH HOSTITELE A MIKROORGANISMU 45**1.6.1 Symbiotické interakce 45**

Základní formy symbiotických interakcí 45

Dynamika vztahů 45

1.6.2 Patogenní působení mikrobů 46

Infekce a patogenita 46

Kontagiozita (přenosnost) 46

Průběh a formy infekcí 47

1.6.3 Fyziologická mikrobiota 48

Úvodní charakteristika 48

Mikrobiota orgánových systémů 49

Funkce mikrobioty 53

Probiotika, prebiotika a synbiotika 54

1.7 ANTIINFEKČNÍ IMUNITA 56**1.7.1 Nespecifická imunita 56**

Buněčná složka nespecifické imunity 58

Látková složka nespecifické imunity 59

Obranné bariéry 61

1.7.2 Specifická imunita 61

T-lymfocyty a buněčná imunitní odpověď 62

B-lymfocyty a protilátková imunitní odpověď 63

1.7.3 Principy obrany proti jednotlivým infekčním agens 65

Obrana proti extracelulárním bakteriím 65

Obrana proti intracelulárním bakteriím a plísňovým organismům 66

Obrana proti virům 66

Obrana proti protozoárním parazitům 67

Obrana proti mnohobuněčným parazitům 68

Obrana proti toxinům 68

1.7.4 Faktory ovlivňující antiinfekční imunitu 69**1.8 STERILIZACE A DEZINFEKCE 70****1.8.1 Základní pojmy 70**

Sterilizace 70

Dezinfekce 70

Antisepse 70

Germicidní látky 71

Sporicidní látky 71

1.8.2 Fyzikální způsoby sterilizace 71**1.8.3 Fyzikální způsoby dezinfekce 72****1.8.4 Chemické způsoby sterilizace 72**

Alkylační činidla 72

1.8.5 Chemické způsoby dezinfekce 73

Oxidační činidla 73

Halogeny 73

Kvarterní amoniové kyseliny 73

Alkoholy 73

SPECIÁLNÍ MIKROBIOLOGIE 74

2.1 GRAMPOZITIVNÍ BAKTERIE 75

2.1.1 G+ koky 76

- Rod *Staphylococcus* 76
- Staphylococcus aureus* 77
- Koaguláza negativní stafylokoky 82
- Rod *Streptococcus* 84
- Streptococcus pyogenes* 85
- Streptococcus agalactiae* 89
- Ostatní beta-hemolytické streptokoky 90
- Streptococcus pneumoniae* 91
- Ústní streptokoky 94
- Rod *Enterococcus* 95

2.1.2 Grampozitivní sporulující tyčinky 97

- Rod *Clostridium* 97
- Histotoxická klostridia 97
- Clostridium perfringens* 99
- Clostridium septicum* 101
- Clostridium novyi* 101
- Clostridium histolyticum* 101
- Neurotoxická klostridia 102
- Clostridium botulinum* 102
- Clostridium tetani* 104
- Enterotoxická a cytotoxická klostridia 106
- Clostridium difficile* (nově *Clostridioides difficile*) 106
- Bacillus anthracis* 109
- Bacillus cereus* 111

2.1.3 Grampozitivní nesporulující tyčinky 113

- Listeria monocytogenes* 113
- Arcanobacterium haemolyticum* 116
- Corynebacterium diphtheriae* 117
- Corynebacterium ulcerans* 119
- Corynebacterium jeikeium* 119
- Corynebacterium urealyticum* 120
- Rod *Nocardia* 120
- Erysipelothrix rhusiopathiae* 121

2.1.4 Grampozitivní nesporulující anaerobní tyčinky a koky 122

- Rod *Actinomyces* 122
- Rod *Cutibacterium* (dříve *Propionibacterium*) 124
- Grampozitivní anaerobní koky 125

2.2 GRAMNEGATIVNÍ BAKTERIE 127

2.2.1 Gramnegativní nefermentující tyčinky 129

- Pseudomonas aeruginosa* 129
- Bakterie komplexu *Burkholderia cepacia* 131
- Achromobacter* spp. 132
- Stenotrophomonas maltophilia* 133
- Acinetobacter* spp. 133
- Moraxella* spp. 134

2.2.2 Gramnegativní kultivačně náročné tyčinky 135

- Bordetella* spp. 135
- Brucella* spp. 138
- Francisella tularensis* 140
- Legionella* spp. 141

2.2.3 Mikroaerofilní tyčinky 143

- Campylobacter* spp. 143
- Helicobacter pylori* 144

Gardnerella vaginalis 146

2.2.4 Gramnegativní fakultativně anaerobní tyčinky 147

Haemophilus spp. 147

Haemophilus influenzae 147

Haemophilus ducreyi 149

Vibrio cholerae 150

Vibrio vulnificus 151

Pasteurella multocida 152

2.2.5 Enterobakterie 153

Escherichia coli 155

Shigella spp. 157

Yersinia pestis 158

Yersinia enterocolitica a *Y. pseudotuberculosis* 159

Salmonella spp. 160

Salmonella Typhi a Paratyphi 161

Salmonella Enteritidis, *S. Typhimurium*, *S. Infantis* 162

Klebsiella spp. 163

Proteus mirabilis 165

Serratia spp. 166

Enterobacter spp. 167

Citrobacter spp. 169

Providencia spp. 170

2.2.6 Gramnegativní aerobní nebo mikroaerofilní koky 172

Neisseria meningitidis 172

Neisseria gonorrhoeae 174

Ústní neisserie 175

2.2.7 G- anaerobní tyčinky a vlákna 176

Fusobacterium spp. 176

Bacteroides spp. 176

Prevotella spp. 177

Porphyromonas spp. 177

2.2.8 G- anaerobní koky 178

Veillonella spp. 178

2.3 JINÉ NEŽ G+ A G- BAKTERIE 179

2.3.1 Mykobakterie 180

Mycobacterium tuberculosis 180

Mycobacterium bovis 184

Mycobacterium leprae 184

Atypická mykobakteria 186

2.3.2 Mykoplasmata 187

Mycoplasma pneumoniae 189

Urogenitální mykoplasmata 190

2.3.3 Chlamydie 192

Chlamydia trachomatis 192

Chlamydophila pneumoniae 194

Chlamydophila psittaci 195

2.3.4 Rickettsie a příbuzní mikrobi 196

Rickettsie 197

Ehrlichie 199

Coxiella burnetii 201

Bartonella spp. 202

2.3.5 Spirochety 205

Borrelia spp. 205

Treponema pallidum 208

Leptospiry 212

2.4 VIRY 214

2.4.1 Neobalené RNA viry 214

1. Rotaviry 215
2. Čeleď *Caliciviridae* 217
  - 2.1. Noroviry 218
  - 2.2. Sapoviry 219
3. Astroviry 219
4. Pikornaviry 219
  - 4.1. Enteroviry 220
    - 4.1.1. Poliovirus 220
    - 4.1.2. Coxsackie viry 223
    - 4.1.3. Echoviry (ECHO viry) 225
    - 4.1.4. Enteroviry 68–71 225
    - 4.1.5. Rhinoviry 226
  - 4.2. Parechoviry 227
  - 4.3. Aphotavirus (virus slintavky a kulhavky) 227
  - 4.4. Virus hepatitidy A 228
5. Virus hepatitidy E 229

2.4.2 Obalené RNA viry 231

- Obalené ssRNA viry pozitivní polarity 231
1. Virus zarděnek (rubeoly) 232
  2. Flaviviry 234
    - 2.1.1. Komplex virů klíšťové encefalitidy 234
    - 2.1.2. Virus horečky dengue 237
    - 2.1.3. Virus žluté zimnice 240
    - 2.1.4. Komplex virů japonské encefalitidy 241
    - 2.1.5. Virus Zika 243
  - 2.2. Virus hepatitidy C (HCV) 243
  - 2.3. GB virus C 246
    - 3.1. Koronaviry 246
    - 3.2. Toroviry 249
  4. Retroviry 250
    - 4.1. Virus lidské imunitní nedostatečnosti (HIV) 250
    - 4.2. Lidský T-lymfotropní virus typu 1 a 2 (HTLV-1, HTLV-2) 257
- Obalené ssRNA viry negativní polarity 258
1. Paramyxoviry 259
    - 1.1. Virus spalniček (morbilli) 260
    - 1.2. Virus příušnic (epidemické parotitidy) 262
    - 1.3. Viry parainfluenzy (hPIV) 264
    - 1.4. Nipah virus 265
    - 1.5. Hendra virus 266
    - 1.6. Respirační syncytiální virus (RSV) 267
    - 1.7. Lidský metapneumovirus (hMPV) 268
  2. Virus vztekliny 268
  3. Filoviry 271
    - 4.1. Virus influenzy A 272
    - 4.2. Virus influenzy B 276
    - 4.3. Virus influenzy C 276
  5. Virus hepatitidy D (HDV) 276
  6. Skupina „dalších hemoragických virů“ 276

2.4.3 DNA viry 279

1. Lidský papillomavirus (HPV) 280
2. Polyomaviry 283
3. Adenoviry 283
4. Parvovirus B19 285
5. Herpesviry 286
  - 5.1. Herpes simplex viry 1 a 2 (HSV-1 a HSV-2) 289
  - 5.2. Varicella zoster virus (VZV) 292
  - 5.3. Epstein-Barrové virus (EBV) 294

- 5.4. Cytomegalovirus (CMV) 298
- 5.5. Lidské herpetické viry 6A a 6B (HHV-6A a HHV-6B) 301
- 5.6. Lidský herpetický virus 7 (HHV-7) 302
- 5.7. Lidský herpetický virus 8 (HHV-8) 302
- 6. Virus hepatitidy B (HBV) 302
- 7. Poxviry 306
- 7.1. Variola virus 306
- 7.2. Molluscum contagiosum virus (MCV) 309

2.5 MIKROMYCETY 311

2.5.1 Klasifikace v mykologii 311

2.5.2 Kvasinkové mikromycety 312

- Rod *Candida* 312
- Candida albicans* 314
- Kandidy non-albicans 314
- Cryptococcus neoformans* 314

2.5.3 Pneumocystis jiroveci 315

2.5.4 Vlákňité mikromycety 316

- Dermatofyta 316
- Rod *Aspergillus* 317
- Mukormycety 318

2.5.5 Dimorfní mikromycety 319

- Histoplasma capsulatum* 319
- Coccidioides immitis* 319

2.6 PARAZITI 320

PROTOZOA 320

2.6.1 Amoebozoa 320

- Entamoeba histolytica* 321
- Acanthamoeba* spp. 322

2.6.2 Chromista 322

- Toxoplasma gondii* 322
- Cryptosporidium hominis* a *C. parvum* 324
- Plasmodium* spp. 325
- Balantidium coli* 329
- Blastocystis* sp. 329

2.6.3 Excavata 332

- Trypanosoma* spp. 332
- Africké trypanosomy 332
- Americká trypanosoma 334
- Leishmania* spp. 335
- Naegleria fowleri* 337
- Trichomonas vaginalis* 338
- Dientamoeba fragilis* 339
- Giardia lamblia* (*G. intestinalis*) 339

2.6.4 Motolice (Trematoda) 341

- Schistosoma* spp. (krevničky) 341

HELMINTI 341

2.6.5 Tasemnice (Cestoda) 344

- Taenia saginata* (tasemnice bezbranná) 344
- Taenia solium* (tasemnice dlouhočlenná) 345
- Diphyllobothrium latum* (škulovec široký) 347
- Hymenolepis nana* (tasemnice dětská) 348
- Echinococcus granulosus* (měchožil zhoubný) 349
- Echinococcus multilocularis* (měchožil bublinatý) 351

2.6.6 Nematoda (hlístice) – střevní nematodózy 352

- Enterobius vermicularis* (roup dětský) 352

Ascaris lumbricoides (škrkavka dětská) 353

Trichuris trichiura (tenkohlavec lidský) 354

2.6.7 Nematoda (hlístice) – tkáňové nematodózy 355

Toxocara canis, *Toxocara cati* (škrkavka psí a kočičí) 355

Trichinella spiralis (svalovec stočený) 357

Dracunculus medinensis (vlasovec medinský) 358

2.6.8 Nematoda (hlístice) – filariózy 359

Wuchereria bancrofti (vlasovec mizní) 359

Brugia malayi (vlasovec malajský) 360

Loa loa (vlasovec oční) 361

Onchocerca volvulus (vlasovec kožní) 362

ARTHROPODA (ČLENOVCI) 364

2.6.9 Acari (roztoči) 364

Ixodes ricinus (klíště obecné) 364

Neotrombicula autumnalis (sametka podzimní) 365

Sarcoptes scabiei (zákožka svrabová) 365

2.6.10 Insecta (Hmyz) 367

Anoplura (vši) 367

Siphonaptera (blechy) 368

Diptera (dvoukřídli) 369

VYŠETŘOVACÍ METODY V MIKROBIOLOGII 370

3.1 ÚVOD K MIKROBIOLOGICKÉMU VYŠETŘENÍ 371

Biologický materiál 373

3.2 ODBĚR, UCHOVÁNÍ A TRANSPORT BIOLOGICKÉHO MATERIÁLU 373

Transport a uchování 377

3.3 PŘÍMÝ PRŮKAZ BAKTERIÍ A PRINCIPY METOD 378

3.3.1 Mikroskopický průkaz 378

Mikroskopické techniky 379

Příprava nativního a fixovaného preparátu 380

Barvení preparátu 381

Popis preparátu 382

3.3.2 Izolace a identifikace mikroorganismu 383

Kultivace 383

Stanovení citlivosti vůči antibiotikům 392

3.3.3 Biochemická analýza 394

3.3.4 Průkaz antigenu 397

3.3.5 Imunochromatografie 398

3.3.6 Průkaz toxinu 399

3.3.7 Průkaz nukleových kyselin a molekulární mikrobiologie 399

Polymerázová řetězová reakce (PCR) 401

Další molekulárně biologické metody 404

Hmotnostní spektrometrie 405

Molekulární epidemiologie 406

3.4 SÉROLOGIE A NEPŘÍMÝ PRŮKAZ 408

3.4.1 Sérologické reakce 408

3.4.2 Precipitace (imunoprecipitace) 409

3.4.3 Aglutinace 410

Průkaz antigenu aglutinací (přímý průkaz) 411

Průkaz protilátek aglutinací (nepřímý průkaz) 412

3.4.4 Komplementfixační reakce (KFR) 413

- 3.4.5 Neutralizace 414
- 3.4.6 Enzyme-linked immunosorbent assay (ELISA) 415
- 3.4.7 Western blot (imunoblot) 416
- 3.4.8 Imunofluorescence v mikrobiologii 418
- 3.4.9 Imunochromatografie 419
- 3.4.10 Interpretace výsledků při prokazování protilátek 420
- 3.5 VYŠETŘOVACÍ METODY VE VIROLOGII 423
  - Přímý průkaz 423
  - Nepřímý průkaz 426
- 3.6 VYŠETŘOVACÍ METODY V MYKOLOGII 428
  - 3.6.1 Metody přímého průkazu 428
    - Metody identifikace 429
  - 3.6.2 Metody nepřímého průkazu 430
- 3.7 VYŠETŘOVACÍ METODY V PARAZITOLOGII 431
  - 3.7.1 Protozoární infekce 431
    - Metody přímého průkazu 431
    - Metody nepřímého průkazu 432
  - 3.7.2 Helmintózy 433
    - Metody přímého průkazu 433
    - Metody nepřímého průkazu 433
- 3.8 CITLIVOST A SPECIFICITA METODY 435
  - Citlivost (senzitivita) metody 435
  - Specifická metoda 435
  - Výběr metody podle senzitivity a specifity 435

ANTIMIKROBIÁLNÍ LÁTKY 437

- 4.1 OBECNÁ CHARAKTERISTIKA ANTIMIKROBIÁLNÍCH LÁTEK 438
  - 4.1.1 Definice, historie a základní vlastnosti 438
    - Definice základních pojmů 438
    - Shrnutí vývoje antimikrobiálních látek 438
    - Základní vlastnosti antimikrobiálních látek 439
  - 4.1.2 Účinek antimikrobiálních látek 439
    - Typ účinku 439
    - Mechanismus účinku 440
    - Účinnost antimikrobiálních látek 441
  - 4.1.3 Spektrum účinku, indikace a použití 441
    - Spektrum účinku antibiotik 441
    - Schéma použití antibiotik u akutních infekcí 442
    - Kombinování antimikrobiálních látek 442
  - 4.1.4 Rezistence k antimikrobiálním látkám 443
    - Genetický podklad vzniku rezistence 444
    - Mechanismy rezistence 444
    - Selekce 446
    - Racionální antibiotická terapie 446
    - Multirezistentní kmeny 447
  - 4.1.5 Nežádoucí účinky 449
- 4.2 BETA-LAKTAMOVÁ ANTIBIOTIKA 451
  - 4.2.1 Peniciliny 453
    - Základní peniciliny (přirozené peniciliny) 453
    - Protistafylokokové peniciliny 454
    - Širokospektré peniciliny 455

- 4.2.2 Cefalosporiny 456**
  - Cefalosporiny I. generace 456
  - Cefalosporiny II. generace 456
  - Cefalosporiny III. generace 457
  - Cefalosporiny IV. generace 457
  - Cefalosporiny „V. generace“ 458
- 4.2.3 Kombinace s inhibitory β -laktamáz 459**
- 4.2.4 Rezervní β -laktamová antibiotika 460**
  - Karbapenemy 460
  - Monobaktamy 460
- 4.3 NEBETALAKTAMOVÁ ANTIBIOTIKA 461**
  - 4.3.1 Makrolidy 461**
  - 4.3.2 Glykopeptidy 463**
  - 4.3.3 Fosfonová ATB (Fosfomycin) 464**
    - Fosfomycin 464
  - 4.3.4 Linkosamidy 465**
  - 4.3.5 Aminoglykosidy 466**
  - 4.3.6 Tetracyklíny 468**
  - 4.3.7 Polypeptidová antibiotika 469**
  - 4.3.8 Amfenikoly (chloramfenikol) 471**
  - 4.3.9 Tiacumiciny (Fidaxomicin) 472**
    - Fidaxomicin 472
- 4.4 VÝZNAMNÁ CHEMOTERAPEUTIKA 473**
  - 4.4.1 Chinolony 473**
  - 4.4.2 Sulfonamidy a kotrimoxazol 476**
  - 4.4.3 Nitrofurany 477**
  - 4.4.4 Nitroimidazoly 477**
  - 4.4.5 Oxazolidinony 478**
  - 4.4.6 Antituberkulotika 479**
    - Antituberkulózní léčba 479
    - Zástupci antituberkulotik 480
- 4.5 ANTIVIROVÉ LÉKY (VIROSTATIKA) 482**
  - Antivirová léčba 483
  - 4.5.1 Antivirové léky proti herpesvirovým infekcím 483**
    - Antivirové léky používané zejména proti α -herpesvirům 484
    - Antivirové léky používané zejména proti β -herpesvirům 484
    - Antivirové léky používané zejména proti γ -herpesvirům 485
  - 4.5.2 Antivirové léky v léčbě virových hepatitid 485**
    - Antivirové léky v léčbě hepatitidy B 485
    - Antivirové léky v léčbě hepatitidy C 486
  - 4.5.3 Antivirové léky proti viru chřipky 487**
  - 4.5.4 Antiretrovirotika 487**
  - 4.5.5 Interferony 488**
- 4.6 ANTIMYKOTIKA 489**
  - Vlastnosti antimykotik 489
  - Polyenová antimykotika 491
  - Triazolová antimykotika 491
  - Imidazolová antimykotika 492
  - Echinokandiny 493
  - Antimetabolity 493
  - Allylaminy 493

Mitotické inhibitory 493

4.7 ANTIPARAZITIKA 495

4.7.1 Antiprotozoika 495

Antimalarika 496

Léčba ostatních parazitárních infekcí 499

4.7.2 Antihelmintika 501

Antitrematodika 501

Anticestodika 501

Antinematodika 502

4.7.3 Antiektoparazitika 502

Insekticidy 502

Repelenty 504

KLINICKÁ MIKROBIOLOGIE 505

5.1 RESPIRAČNÍ INFEKCE 506

Úvod k respiračním infekcím 506

5.7.4 Infekce horních cest dýchacích 507

Infekce HCD a jejich etiologie 507

Patogeneze infekcí HCD 509

Mikrobiologická diagnostika infekcí HCD 509

Terapie infekcí HCD 510

5.7.5 Infekce dolních cest dýchacích (kromě pneumonií) 511

Onemocnění DCD a jejich etiologie 511

Patogeneze infekcí dolních cest dýchacích 513

Mikrobiologická diagnostika infekcí dolních cest dýchacích 513

Terapie infekcí dolních cest dýchacích 514

5.7.6 Pneumonie 514

Úvod do pneumonií 515

Etiologie pneumonií 516

Patogeneze pneumonií 518

Mikrobiologická diagnostika pneumonií 518

Terapie pneumonií 519

5.2 INFEKČNÍ EXANTÉMOVÁ ONEMOCNĚNÍ 521

Definice a rozdělení 521

Makulopapulózní exantémy 521

Vezikulopustulozní až bulózní exantémy 524

Další nemoci provázené exantémy 525

5.3 INFEKCE TRÁVICÍHO SYSTÉMU 526

5.3.1 Alimentární infekce 526

Úvod do alimentárních infekcí 527

Alimentární infekce dle etiologie 527

Patogeneze alimentárních infekcí 529

Mikrobiologická diagnostika alimentárních infekcí 529

Terapie alimentárních infekcí 530

5.3.2 Alimentární intoxikace 531

Úvod do alimentárních intoxikací 531

Alimentární enterotoxikózy dle etiologie 531

Patogeneze alimentárních intoxikací 532

Mikrobiologická diagnostika alimentárních intoxikací 532

Terapie alimentárních intoxikací 533

5.3.3 Infekce vyvolané Clostridioides difficile 533

Úvod do klostridiové kolitidy 533

Patogeneze klostridiové kolitidy a jiných postantibiotických průjmů 534

Mikrobiologická diagnostika klostridiové kolitidy 534

Terapie klostridiové kolitidy 534

5.4 VIROVÉ HEPATITIDY 536

Přenos 537

Epidemiologie 537

Diagnostika 538

Terapie a prevence 540

5.5 UROGENITÁLNÍ INFEKCE 541

5.5.1 Infekce močového traktu 541

Úvod do močových infekcí 541

Etiologie močových infekcí 542

Patogeneze močových infekcí 543

Mikrobiologická diagnostika močových infekcí 545

Terapie 547

5.5.2 Infekce mužského a ženského pohlavního ústrojí 548

Terminologie, rozdělení infekcí a jejich klinické projevy 548

Etiologie urogenitálních infekcí u muže a ženy 551

Patogeneze 552

5.5.3 Sexuálně přenosné nemoci 552

Úvod do sexuálně přenosných nemocí 552

Etiologie a přehled sexuálně přenosných nemocí 553

Patogeneze sexuálně přenosných nemocí 555

Mikrobiologická diagnostika infekcí pohlavního ústrojí a STD 555

Mikrobiální obraz poševní (MOP) 557

Terapie infekcí pohlavního ústrojí a STD 558

5.6 NEUROINFEKCE 559

5.6.1 Postup diagnostiky neuroinfekcí se zaměřením na mikrobiologické vyšetření 559

Epidemiologická situace a anamnéza pacienta 559

Klinické vyšetření 559

Vyšetření likvoru 559

Mikrobiologická diagnostika 560

5.6.2 Hnisavé meningitidy a meningoencefalitidy 561

Úvod do hnisavých infekcí CNS 561

Etiologie hnisavých infekcí CNS 562

Patogeneze hnisavých meningitid 563

Mikrobiologická diagnostika hnisavých meningitid 563

Terapie hnisavých meningitid 564

5.6.3 Nehnisavé neuroinfekce 565

Úvod do problematiky nehnisavých neuroinfekcí 565

Etiologie nehnisavých neuroinfekcí 567

Patogeneze nehnisavých neuroinfekcí 568

Mikrobiologická diagnostika nehnisavých neuroinfekcí 568

Terapie aseptických infekcí CNS 569

5.7 INFEKCE KŮŽE A MĚKKÝCH TKÁNÍ 570

5.7.1 Infekce bez nekrózy 571

Patogeneze 571

Rozdělení bakteriálních infekcí bez nekrózy 572

Mikrobiologická diagnostika infekcí bez nekrózy 575

Terapie infekcí bez nekrózy 575

5.7.2 Nekrotizující infekce kůže a měkkých tkání 576

Rozdělení a popis nekrotizujících infekcí kůže a měkkých tkání 576

Patogeneze infekcí měkkých tkání 578

Mikrobiologická diagnostika nekrotizujících infekcí 578

Terapie nekrotizujících infekcí 578

5.7.3 Infekce v místě chirurgického výkonu 579

Etiopatogeneze SSI 579

Terapie a prevence SSI 579

5.8 INFEKCE KOSTÍ A KLOUBŮ 580

Úvod do infekcí kostí a kloubů 580

Etiologie infekcí kostí a kloubů 582

Patogeneze infekcí kostí a kloubů 583

Mikrobiologická diagnostika infekcí kostí a kloubů 584

Terapie infekcí kostí a kloubů 584

5.9 SEPSE A INFEKCE KREVNIHO ŘEČIŠTĚ 585

5.9.1 Bakteriémie, SIRS, sepse, septický šok 585

Úvod k septickým stavům 586

Etiologie IKŘ a septických stavů 588

Patogeneze a průběh sepse 589

Mikrobiologická diagnostika septických stavů 590

Terapie septického stavu 591

5.9.2 Infekční myokarditidy a perikarditidy 591

Infekční myokarditida 591

Infekční perikarditida 592

5.9.3 Infekční endokarditidy 593

Úvod do infekčních endokarditid 593

Etiologie infekčních endokarditid 594

Patogeneze endokarditidy 595

Mikrobiologická diagnostika infekčních endokarditid 595

Terapie infekčních endokarditid 595

5.10 NOZOKOMIÁLNÍ INFEKCE (INFEKCE SPOJENÉ SE ZDRAVOTNÍ PĚČÍ) 597

Úvod 597

Etiologie nozokomiálních infekcí 598

Patogeneze nozokomiálních infekcí 599

Mikrobiologická diagnostika nozokomiálních infekcí 599

Terapie a prevence nozokomiálních infekcí 600

5.11 INFEKCE V TĚHOTENSTVÍ A INFEKCE PLODU A NOVOROZENCE 602

Úvod do infekcí v těhotenství, infekcí plodu a novorozence 602

Specifika infekcí matky během těhotenství 604

Etiologie vertikálně přenosných infekcí plodu a novorozence 605

Etiologie postnatálních infekcí novorozence 607

Patogeneze vertikálních infekcí a infekcí novorozence 607

Mikrobiologická diagnostika infekcí v těhotenství a novorozenců 607

Terapie a prevence 608

5.12 INFEKCE U IMUNOKOMPROMITOVANÝCH PACIENTŮ 610

Úvod do problematiky imunokompromitovaných pacientů 610

Mikrobiologická diagnostika 615

Terapie vybraných infekcí u imunokompromitovaných 615

5.13 ANAEROBNÍ INFEKCE 616

Úvod do anaerobních infekcí 616

Etiologie anaerobních infekcí 617

Patogeneze anaerobních infekcí 618

Mikrobiologická diagnostika anaerobních infekcí 618

Terapie anaerobních infekcí 619

5.14 OČKOVÁNÍ Z MIKROBIOLOGICKÉHO POHLEDU 620

5.14.1 Principy aktivní imunizace 620

Terminologie 620

Imunitní odpověď na očkování 621

Typy očkovacích látek 622

Organizace očkování 624

5.14.2 Přehled vakcín 624

Přehled nejčastěji používaných vakcín 624

Reakce po očkování a možné komplikace 626

Současná situace a aktuální témata v oblasti očkování 626

REJSTŘÍK 628**SEZNAM ZKRATEK 637**